

האם אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"?

יב

לחודש

אורח חיים החדשי

לימוד שולחן ערוך אורח חיים
 לכל החודש - ח' עמודים ליום
 כל השנה "הלכות" ב"כל יום"
 מובטח לו שהוא "בן עולם הבא"!

גליין

י"ב

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד. כדי שיוכחני התלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ושרות. ולידי ודעות התורה. ונהניני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחלים יאהדונה"י על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביהודא שלים בשם כל ישראל.

יב לחודש

המשך הלכות שבת

סימן רעב – על איזה יין מקדשים, ובו י' סעיפים

א. אין מקדשין על יין שריחו רע אף על גב דריחיה וטעמיה חמרא ולא על יין מגולה אפילו האינדא דלא קפדינן אגילוי. הגה: ואין מקדשין על היין דריחיה חמרא וטעמיה חלא (טור):

ב. יין מגתו מקדשין עליו וסוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום:

ג. מקדשין על יין שבפי החבית אף על פי שיש בו קמחין, הגה: ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסגנו תחלה להעביר הקמחין (הגהות מרדכי פרק המוכר פירות ובית יוסף בשם אורחות חיים ותוספות), ועל יין שבשולי החבית אף על פי שיש בו שמרים ועל יין שחור ועל יין מתוק ועל יין דריחיה חלא וטעמיה חמרא ומכל מקום מצוה לברור יין טוב לקדש עליו:

ד. מקדשין על יין לבן והרמב"ן פוסלו לקידוש אפילו בדיעבד אבל מבדילין עליו ומנהג העולם כסברא ראשונה:

ה. יין חי אפילו אם הוא חזק דדרי (פירוש שראוי למוזג) על חד תלת מיא מקדשין עליו ומכל מקום יותר טוב למזגו ובלבד שיהא מזוג כראוי. הגה: ויינות שלנו יותר טובים הם בלא מזיגה (טור):

ו. יין צמוקים מקדשין עליו. (והוא שיש בהן לחלוחית קצת בלא שרייה) (טור):

ז. שמרי יין או הרצנים שנתן עליהם מים אם ראוי לברך עליהם בורא פרי הגפן מקדשין עליו (ועיין לעיל סימן ר"ד סעיף ה'): (ה')

ח. מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש ויש אומרים שאין מקדשין עליהם. הגה: והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל או שיש בו דבש (אגור):

ט. במקום שאין יין מצוי יש אומרים שמקדשין על שכר ושאר משקין חוץ מן המים ויש אומרים שאין מקדשין ולהרא"ש בלילה לא יקדש על השכר אלא על הפת ובבוקר יותר טוב לקדש על השכר שיברך עליו שהכל קודם ברכת המוציא שאם יברך על הפת תחלה אין כאן שום שינוי ודברי טעם הם. הגה: וכן המנהג פשוט כדברי הרא"ש ואם יין בעיר לא יקדש על הפת ומי שאינו שותה יין משום נדר יכול לקדש עליו וישתו אחרים המסובין עמו ואם אין אחרים עמו יקדש על הפת ולא על היין או ישמע קידוש מאחרים (הגהות מיימוני פרק כ"ט דמחזר אחר יין ותשובת מיימוני סוף הפלאה סימן ד' דיקדש על הפת לכן צריך לומר החילוק אם אוכל לבדו ואם אוכל עם אחרים):

י. ברכת יין של קידוש פוטרת יין שבתוך הסעודה ואינו טעון ברכה לאחריו דברכת המזון פוטרתו בין שהוא על הכוס בין שאינו על הכוס (ועיין לעיל סימן קע"ד סעיף ו'):

סימן רעג – שיהיה הקידוש במקום סעודה, ובו ז' סעיפים

א. אין קידוש אלא במקום סעודה ובכית אחד מפנה לפנה חשוב מקום אחד שאם קידש לאכול בפנה זו ונמלך לאכול בפנה אחרת אפילו הוא טרקלין גדול אינו צריך לחזור ולקדש. הגה: ומבית לסוכה חשוב כמפנה לפנה (מרדכי פרק ערבי פסחים). ויש אומרים שכל שרואה מקומו אפילו מבית לחצר אינו צריך לחזור

ולקדש ויש אומרים שאם קידש במקום אחד על דעת לאכול במקום אחר שפיר דמי (ועיין לעיל ריש סימן קע"ח) והוא שיהיו שני המקומות בבית אחד כגון מחדר לחדר או מאיגרא לארעא (וכן עיקר):

ב. אם קידש בבית אחד על מנת לאכול שם ואחר כך נמלך לאכול במקום אחר צריך לחזור ולקדש במקום שרוצה לאכול שם:

ג. אם קידש ולא סעד אף ידי קידוש לא יצא. הגה: וצריך לאכול במקום קידוש לאלתר או שיהא בדעתו לאכול שם מיד אבל בלאו הכי אפילו אכל במקום קידוש אינו יוצא (מהר"י מולוק) ואם היה בדעתו שלא לאכול שם מיד ונמלך ואכל יצא (בית יוסף סוף הסימן):

ד. יכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם דלדידהו הוי מקום סעודה ואף על גב דבברכת היין אינו יכול להוציא אחרים אם אינו נהנה עמהם כיון דהאי בורא פרי הגפן הוא חובה לקידוש כקידוש היום דמי ויכול להוציאם אף על פי שאינו נהנה. הגה: ואפילו בקידוש של יום בשחרית בשבת מותר לעשות כן (רבינו ירוחם ובית יוסף בשם הרי"ף והרא"ש והטור סימן תפ"ד). והוא שאינם יודעים ואם עדיין לא קידש לעצמו יזהר שלא יטעום עמהם שאסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו:

ה. כתבו הגאונים הא דאין קידוש אלא במקום סעודה אפילו אכל דבר מועט או שתה כוס יין שחייב עליו ברכה יצא ידי קידוש במקום סעודה וגומר סעודתו במקום אחר ודוקא אכל לחם או שתה יין אבל אכל פירות לא. הגה: ולפי זה היה

הנה מוכא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים יב לחודש – עמוד א זוכה לפנים צדיקים!

מותר למוהל ולסנדק לשתות מכוס של מילה בשבת בשחרית אם שותין כשיעור (בית יוסף) אבל נהגו ליתן לתינוק (הגהות מיימוני פרק כ"ט):

ו. ואם קידש בכיתו ושמע שכנו ושלחנו ערוך לפניו יוצא בו דשפיר הוי מקום סעודה וכגון שנתכוין השומע לצאת ומשמיע להוציא:

ז. יש אומרים שאין מקדשין אלא לאור הנר ויש אומרים שאין הקידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזכוכים מקדש בחצר ואוכל שם אף על פי שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער והכי מסתברא:

סימן רע"ד – דיני כציעת הפת בשבת, ובו ד' סעיפים

א. בוצע על שתי ככרות (שלימות) שאוחז שתיהן בידו ובוצע התחתונה. הגה: ודוקא בלילי שבת (דברי עצמו) אבל ביום השבת או בלילי יום טוב בוצע על העליונה (כל בו והגהות מיימוני פרק ח' מהלכות חמץ ומצה) והטעם הוא על דרך הקבלה:

ב. מצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה (ועיין לעיל סימן קס"ז):

ג. אין המסובין רשאים לטעום עד שיטעום הבוצע ואם יש לפני כל אחד לחם משנה יכולים לטעום אף על פי שעדיין לא טעם הוא:

ד. סעודה זו ושל שחרית אי אפשר לעשותה בלא פת:

סימן רעה – דברים האסורים לעשות לאור הנר בשבת, ובו י"ב סעיפים

א. אין פולין (פירוש לבער את הכנים מהבגדים תרגום בערתי הקדש פליתי) ואין קורין בספר לאור הנר ואפילו אינו מוציא בפיו שמא יטה ואפילו הוא גבוה עשר קומות שאינו יכול ליגע אליו שלא חלקו חכמים בדבר ומטעם זה יש לאסור אפילו הוא בעששית או קבוע בחור שבכותל וכן בנר של שעוה:

ב. ודוקא אחד אבל שנים קורין ביחד שאם בא האחד להטות (פירוש להטות הנר כדי שיגיע השמן לפתילה) יזכירו חבירו והוא שקורין בענין אחד שאז ישגיה האחד כמה שיעשה חבירו אבל בשני ענינים לא. הגה: ויש אומרים דבשני ספרים אפילו בענין אחד אסור (בית יוסף) ולכן אסור לומר פיוטים בליל יום טוב שחל להיות בשבת

בבית הכנסת וכן נהגו (מרדכי וסה"ת וסמ"ג והגהות):

ג. אם יש אחר עמו אפילו אינו קורא ואומר לו תן דעתך עלי שלא אטה מותר והוא הדין אם אומר כן לאשתו:

ד. אדם חשוב שאין דרכו בחול להטות מותר בכל גוונא:

ה. במדורה אפילו עשרה אין קורין משום דהואיל ויושבים רחוקים זה מזה ועוד שזנבות האודים סמוכים להם אין זה מכיר כשבא חבירו להבעיר ולחנות:

ו. תינוקות של בית רבן קורין לאור הנר מפני שאימת רבן עליהם:

ז. מותר לקרות במה מדליקין לאור הנר שהרי הוא מזכיר איסור שבת ואיך ישכח:

ח. נוהגים לקרות בליל יום כיפור במחזורים מפני שאימת יום הכיפורים עליהם:

ט. ליל פסח שחל להיות בשבת מותר לקרות ההגדה בספר משום דהוי כעין ראשי פרקים דאין עם הארץ שלא תהא שגורה בפיו קצת:

י. הרב יכול לראות לאור הנר מהיכן יקראו התינוקות ולסדר ראשי הפרשיות בפיו בספר וקורא כל שאר הפרשה על פה וראשי פרשיות לאו דוקא אלא כל שיודע הפרשה על פה ובקצת צריך לראות בספר שרי שמאחר שאינו מעיין בספר תמיד אית ליה היכירא ולא אתי להטויי:

יא. כלים הדומים זה לזה וצריך עיון להבחין ביניהם אסור לבדוק לאור הנר ואפילו להבחין בין בגדיו לבגדי אשתו אם הם דומים אסור לבדוק:

יב. שמש שאינו קבוע אסור לו לבדוק כוסות וקערות לאור הנר מפני שאינו מכירין בין בנר שמן זית בין בנר של נפט (פירוש מין זפת לבן וריחו רע) שאורו רב. הגה: ויש מתירין בשל נפט אפילו בשמש שאינו קבוע (טור ובית יוסף בשם הפוסקים). אבל שמש קבוע מותר לו לבדוק לאור הנר כוסות מפני שאינו צריך עיון הרבה ואם היה נר של שמן זית אין מורין לו לבדוק ואף על פי שהוא מותר גזירה שמא יסתפק ממנו. הגה: נהגו לכסות הקטנים שלא יהיו ערומים בפני הנרות משום ביזוי מצוה וכן כתב הרוקח:

סימן רע"ו – דיני נר שהדליק אינו יהודי בשבת, ובו ה' סעיפים

א. אינו יהודי שהדליק את הנר בשביל ישראל אסור לכל אפילו למי שלא הודלק בשבילו. הגה: ואין חילוק בזה בין קצב לו שכר או לא קצב או שעשאו בקבלנות או בשכירות דהואיל והישראל נהנה ממלאכה עצמה בשבת אסור בכל ענין (הגהות אשירי פרק קמא דשבת ובית יוסף בשם סמ"ג וסה"ת). אבל אם הדליקו לצרכו או לצורך חולה ישראל אפילו אין בו סכנה, הגה: או לצורך קטנים דהוא כחולה שאין בו סכנה (מרדכי פרק קמא דשבת), מותר לכל ישראל להשתמש לאורו והוא הדין לעושה מדורה לצרכו או לצורך חולה ויש אוסרים במדורה משום דגזרינן שמא ירבה בשבילו. הגה: מיהו אם עשה אינו יהודי בבית ישראל מדעתו אין הישראל צריך לצאת אף על פי שנהנה מן הנר או מן המדורה (טור):

ב. ישראל ואינו יהודי שהסבו יחד והדליק אינו יהודי נר אם רוב אינם יהודים מותר להשתמש לאורו ואם רוב ישראל או אפילו מחצה על מחצה אסור ואם יש הוכחה שלצורך אינו יהודי מדליקה כגון שאנו רואים שהוא משתמש לאורה אף על פי שרוב ישראל מותר. הגה: יש אומרים דמותר לומר לאינו יהודי להדליק לו נר לסעודת שבת משום דסבירא ליה דמותר אמירה לאינו יהודי אפילו במלאכה גמורה במקום מצוה (ר"ן סוף פרק ר' אליעזר המילה בשם העיטור) שעל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לאינו יהודי להדליק נרות לצורך סעודה בפרט בסעודת חתונה או מילה ואין מוחה בידם ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול דהא רוב הפוסקים חולקים על סברא זו. ועיין לקמן סימן ש"ז (סעיף ה):

ג. אם אומר אדם לעבדו או לשפחתו לילך עמו והדליקו הנר אף על פי שגם הם צריכים לו אין זה לצורך האיני יהודי כיון שעיקר ההליכה בשביל ישראל. הגה: ומותר לומר לאינו יהודי לילך עמו ליטול נר דלוק כבר הואיל ואינו עושה רק טלטול הנר בעלמא (רבינו ירוחם והגהות מרדכי פרק קמא דשבת והגהות מיימוני פרק ו'):

ד. אם יש נר בבית ישראל ובא אינו יהודי והדליק נר אחר מותר להשתמש לאורו בעוד נר ראשון דולק אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני וכן אם נתן שמן בנר הדולק מותר להשתמש

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוך אורח חיים מחולק ל"ב חודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. ויזכה לתינת "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמות. ויזכה לחברים וידידים. לזכות את הרבים לתינת "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!

זכר המזכה את הרבים י"ב לחודש – עמוד ב זוכה לפרסים צדיקים!

עד כדי שיכלה השמן שהיה בו כבר ואחר כך אסור. הגה: ומותר למחות באינו יהודי שבא להדליק נר או להוסיף שמן (טור):

ה. בארצות קרות מותר לאינו יהודי לעשות מדורה בשביל הקטנים ומותרין הגדולים להתחמם בו ואפילו בשביל הגדולים מותר אם הקור גדול שהכל חולים אצל הקור ולא כאותם שנוהגים היתר אף על פי שאין הקור גדול כיום ההוא:

סימן רעז – שלא לגרום כיבוי הנר, ובו ה' סעיפים

א. נר שמונה אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת (כדרכו) (רמב"ם פרק ה' ומרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם סמ"ג) שמא יכבנו הרוח. אבל לנעול הדלת כנגדו מותר (תרומת הדשן סימן כ"ט) והוא הדין בחלון שכנגד הנר שעל השלחן (מרדכי פרק כ"ב ובית יוסף בשם תוספות וטור). ואם הוא קבוע ככותל שאחורי הדלת אסור לפתוח הדלת ולנעול כדרכו שמא תהא הדלת נוקשת עליו ותכבנו אלא פותח ונועל בנחת ואם הוא קבוע בדלת עצמו שפתיחתו ונעילתו מקרב השמן לנר או מרחיקו ממנו אסור לפתוח ולנעול. הגה: ובנר של שעה מותר לפתוח ולנעול אף על פי שהוא קבוע בדלת (בית יוסף):

ב. אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה שהיא קרובה קצת אל הדלת ואפילו אין שם אלא רוח מצויה אבל אם היה פתוח כנגדה מותר לסגרו ואין בו משום מכבה:

ג. שכח נר על הטבלא מנער את הטבלא והוא נופל אפילו אם הוא דולק רק שלא יכוין לכבותו. הגה: וטוב לעשותו על ידי אינו יהודי במקום שאינו צריך כל כך (כל בו), ובלבד שיהא נר של שעה וכיוצא בו או שלא יהא בו שמן אבל אם יש בו שמן אי אפשר שלא יקרבו אל הפתילה ונמצא מבעיר ואם הניחו עליה מדעת אסור לנערה שהרי הטבלא היא בסיס (פירוש דבר הנושא דבר אחר תרגום ואת כנו וית בסיסיה) לדבר האסור. הגה: ומכל מקום מותר ליגע בטבלא הואיל ואינו מטלטל הנר והוא הדין שמותר ליגע במנורה שבבית הכנסת והנרות דולקות עליו ובלבד שלא ינענע (מרדכי פרק כ"ב):

ד. מותר להניח נר של שבת מבעוד יום על גבי אילן וידלק שם בשבת דליכא למיחש דלכשיכבה לשקליה מיניה

ונמצא משתמש במחובר אבל אין מניחין נר של יום טוב על גבי אילן דשקיל ומנח ליה ונמצא משתמש באילן:

ה. מותר לכפות קערה על גבי הנר בשבת כדי שלא יאחזו האור בקורה:

סימן רעה – שיכול לכבות הנר בשביל החולה, ובו סעיף אחד

א. מותר לכבות הנר בשביל שיישן החולה שיש בו סכנה:

סימן רעט – דיני מלטול הנר בשבת, ובו ז' סעיפים

א. נר שהדליקו בו באותה שבת אף על פי שכבה אסור לטלטלו וכן מותר השמן שבנר שהדליקו בו באותה שבת אסור לטלטלו ולהסתפק ממנו באותה שבת:

ב. נר זה שאמרנו שאסור לטלטלו אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו אסור ויש מי שהתיר ולא נראו דבריו. הגה: ויש אומרים דמי שהוא איסטניס והנר מאיס עליו מותר להוציאו דהוי לדידיה כגוף של רעי והמחמיר לא הפסיד (מרדכי ריש ביצה):

ג. לטלטל נר על ידי שנותניו עליו לחם בשבת אסור ואם נתן עליו הלחם מבעוד יום יש מי שמתיר לטלטלו בשבת על ידי לחם זה ואין לסמוך עליו:

ד. אם התנה מערב שבת על נר זה שיטלטלנו משיכבה מותר לטלטלו אחר שכבה. הגה: ויש אומרים דלא מהני תנאי וכן נוהגין במדינות אלו ודין התנאי עיין לקמן סימן תרל"ח (הגהות אשירי פרק כירה ורבינו ירוחם חלק ב' וכל בו) ונוהגין לטלטלו על ידי אינו יהודי ואין בזה משום איסור אמירה לאינו יהודי הואיל והמנהג כך הוי כאלו התנה עליו מתחלה ושרי. כן נראה לי:

ה. נר שהדליקו בשבת לחיה ולחולה וילדה החיה ונתרפא החולה מותר לטלטלו אם כבה והוא הדין למדליק בשבת בשוגג וכבה שמותר לטלטלו:

ו. נר שלא הדליקו בו באותה שבת אפילו הוא של חרס דמאיס ואפילו הוא של נפט דמסריח מותר לטלטלו דמוקצה מחמת מיאוס מותר:

ז. מנורה בין גדולה בין קטנה אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי ואפילו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים אסור לטלטלה:

סימן רפ – תשמיש המטה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. תשמיש המטה מתענוגי שבת הוא לפיכך עונת תלמידי חכמים הבריאים מליל שבת לליל שבת:

ב. מותר לבעול לכתחלה בתולה בשבת ואין בו משום חובל ולא משום צער לה:

סימן רפא – שלא יברע בולך אנחנו מודים, ובו סעיף אחד

א. אין לשחות בולך לבדך אנחנו מודים שאין לשחות אלא במקומות שאמרו חכמים. הגה: ונוהגים שבשבת מאחרין יותר לבוא לבית הכנסת מבחול משום דבתמיד של ימות החול נאמר בבוקר ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור (מרדכי פרק כ"ב) ונוהגין להרבות בזמירות של שבת כל מקום לפי מנהגו ובכל דבר אם לא אמרו אין מחזירין אותו מלבד אם לא אמר לאל אשר שבת וכו' מחזירין אותו ויש להאריך ולהנעים בזמירות ואין למחות במאריך בהם אף על פי שהמוחה מכוין משום ביטול תורה (אור זרוע) ומכל מקום בשבת ויום טוב לא יאריך יותר מדאי כדי שיאכלו קודם שעה ששית כדלקמן סימן רפ"ח:

סימן רפב – קריאת התורה והמפטיר בשבת, ובו ז' סעיפים

א. מוציאין ספר תורה וקורין בו שבעה ואם רצה להוסיף מוסיף. הגה: והוא הדין ביום טוב מותר להוסיף על מנין הקרואים (רמב"ם פרק י"ב מהלכות תפלה ותשובת מהר"ם ובית יוסף) ויש אומרים דביום טוב אין להוסיף (ר"ן פרק הקורא) וכן נהגו במדינות אלו מלבד בשמחת תורה שמוסיפין הרבה גם בכל יום טוב אין המפטירין ממנין הקרואים כדלקמן:

ב. מותר לקרות עולים הרבה אף על פי שקרא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך אין בכך כלום. הגה: ויש אוסרים (מרדכי סוף מגילה) וכן נהגו במדינות אלו חוץ מבשמחת תורה שנהגו להרבות בקרואים ונהגו כסברא הראשונה:

ג. הכל עולים למנין שבעה אפילו אשה וקטן שיודע למי מברכין אבל אמרו חכמים אשה לא תקרא בצבור מפני כבוד הצבור. הגה: ואלו דוקא מצטרפים למנין הקרואים אבל לא שיהיו כולם נשים או קטנים (ר"ן וריב"ש). ודין עבד כנעני כדין אשה אבל אם אמו מישראל מותר לעלות (הגהות מיימוני פרק י"ב מהלכות תפלה). ואסור לקרות בראש מגולה ואין איסור לקרות עם הארץ

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לקצת החודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויופה להיות "בן עולם הבא". נא לפרקם בפתח פנסיות ובפתח מדקשות. ובשמחות. וקצת החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!

זכר המזכה את הרבים י"ב לחודש – עמוד ג זוכה לבנים צדיקים!

נכבד עשיר וגדול הדור לפני תלמיד חכם כי אין זה בזיון לתלמיד חכם רק כבוד לתורה שמתכבדת באנשים גדולים (אור זרוע). וממזר מותר לעלות לספר תורה (מהר"א מפראג). ועיין לעיל סימן קל"ז מסדר הקרואים:

ד. נוהגים לקרות שבעה ולגמור עמהם הפרשה ואומר קדיש וחזור וקורא עם המפטיר מה שקרא השביעי. הגה: וכן נוהגים ביום טוב שאין מפטיר ממנין הקרואים אבל בחול שאסור להוסיף על מנין הקרואים השלישי הוא מפטיר וביום שמוציאין ב' ספרים או ג' המפטיר קורא באחרונה וקטן יכול לקרות בפרשת המוספין או בד' פרשיות שמוסיפין באדר וכן נוהגים (ר"ן ומדכי פרק ב' דמגילה) אף על פי שיש חולקים ואומרים קדיש קודם שעולה המפטיר ואין חילוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא ובין מוציאין ספר תורה אחד או שנים (בית יוסף בשם הר"ר ישעיה הרא"ש ורבינו ירוחם):

ה. אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותם שעלו לקרות בתורה וכבר אמר שליח ציבור קדיש אחר קריאת הפרשה זה שרוצה להפטיר צריך לחזור ולקרות ויברך על קריאתו תחלה וסוף. הגה: אבל אם לא אמר קדיש יפטיר מי שעלה לשביעי אם יודע ואם יש אחרים שיודעים להפטיר לא יפטיר מי שעלה כבר (אור זרוע):

ו. אם טעה שליח ציבור וסיים הפרשה עם הששי ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר מה שקרא עם הששי דקיימא לן מפטיר עולה למנין שבעה:

ז. קרא הפרשה בתפלת שחרית בשבת ודילג פסוק אחד חוזר וקורא הוא ושנים עמו ואפילו הפטיר והתפלל מוסף חוזר וקורא:

סימן רפג – למה אין מוציאין שני ספרי תורה בשבת, ובו סעיף אחד

א. מה שאין מוציאין בשבת ספר שני לקרות פרשת המוספים מפני שאין בה אלא שני פסוקים:

סימן רפד – דיני הפטירה וברכותיה, ובו ז' סעיפים

א. מפטירין בנביא מענינה של פרשה ואין פוחתין מכ"א פסוקים אלא אם כן סליק ענינא בבציר מהכי כגון עולותיכם ספו על זבחיכם. הגה: ודוק בשבת בעינין כ"א פסוקים ג' פסוקים לכל אחד מן הקרואים

אבל ביום טוב שקורין ה' סגי בט"ו פסוקים (מהר"ם פאדוא"ה) ולא נתקנה ההפטירה רק בצבור אחר שקראו בתורה (תשובת הרמב"ן סימן קצ"ט) אבל בלאו הכי אסור לקרות עם הברכות שלפניה ולאחריה אבל בלא ברכה שרי (בית יוסף):

ב. אם חל ראש חודש בשבת אין המפטיר מזכיר של ראש חודש כלל ויש אומרים שאף על פי שאינו מזכיר בחתימה של ראש חודש מזכירין אותו בתוך הברכה שאומר את יום המנוח הזה ואת יום ראש חודש הזה והמנהג כסברא הראשונה:

ג. צריך לכוין לברכות הקוראים בתורה ולברכות המפטיר ויענה אחריהם אמן ויעלו לו להשלים מנין מאה ברכות שחיסר מנינם בשבת:

ד. קטן יכול להפטיר. הגה: ואם קראו למפטיר מי שאינו יודע לומר ההפטירה יכול אחר לאומרה אבל לכתחלה אסור לעשות כן:

ה. אם נשתתק המפטיר באמצע ההפטירה הבא לסיימה לא יתחיל ממקום שפסק הראשון אלא צריך לחזור להתחיל ממקום שהתחיל הראשון כמו בספר תורה. הגה: ושנים לא יאמרו ההפטירה בפעם אחת דתרי קלי לא משתמעו (ריב"ש סימן ל"ז):

ו. אין המפטיר מפטיר עד שיגמור הגולל לגלול הספר תורה:

ז. בשבת שהפרשיות מחוברות מפטירין בהפטורת פרשה שניה. הגה: ועיין לקמן סימן תכ"ח. ונהגו להזכיר אחר קריאת התורה נשמת המתים ולברך העוסקים בצרכי צבור כל מקום לפי מנהגו (שבולי הלקט והגהות מרדכי פרק קמא דשבת). ונהגין לומר יקום פורקן ואין בזה משום איסור תחנה בשבת. וגם כן נוהגין לומר אב הרחמים ובכל יום שאין אומרים בו צדקתך וצדקתך אין אומרים אותו וכן כשיש חתונה או מילה ויש מקומות שאין אומרים אותו כשמברכין החדש מלבד בימי הספירה והולכים בכל זה אחר המנהג:

סימן רפה – לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ובו ז' סעיפים

א. אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבן:

ב. אם למד הפרשה בפירוש רש"י חשוב כמו תרגום וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י:

ג. מיום ראשון ואילך חשוב עם הצבור:

ד. מצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה עד המנחה ויש אומרים עד רביעי בשבת ויש אומרים עד שמיני עצרת (דהיינו בשמחת תורה שאז משלימים הצבור):

ה. יכול לקרות הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום בשעת קריאת התורה (ועיין לעיל סימן קמ"ו):

ו. מלמדי תינוקות אין צריכים לחזור ולקרות הפרשה בשבת:

ז. אין צריך לקרות פרשת יום טוב. הגה: וכן אין צריך לקרות ההפטורות (מרדכי הלכות קטנות) ומכל מקום נהגו לקרות ההפטורה ובשבת של חתונה יקרא ההפטורה של שבת ולא שוש אישי (פסקי מהרא"י סימן ק"א):

סימן רפו – דיני תפלת מוסף בשבת, ובו ה' סעיפים

א. זמן תפלת מוסף מיד אחר תפלת השחר ואין לאחרה יותר מעד סוף ז' שעות ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע ואף על פי כן יצא ידי חובתו מפני שזמנה כל היום ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה אין לה תשלומין ויש בה נשיאת כפים. הגה: ואם התפלל אותה קודם תפלת שחרית יצא (אוהל מועד בשם הרשב"א ור"י פרק תפלת השחר):

ב. כל יחיד חייב להתפלל תפלת המוספין בין אם יש צבור בעיר או לא. הגה: ואחר כך חוזר השליח ציבור התפלה כמו בשאר תפלות (בית יוסף בשם שבולי לקט):

ג. מותר לטעום קודם תפלת המוספין דהיינו אכילת פירות או אפילו פת מועט אפילו טעימה שיש בה כדי לסעוד הלב אבל סעודה אסור:

ד. היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות (ומחצה, טור) שהוא זמן תפלת מנחה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואחר כך של מוסף. הגה: ומיהו אם הקדים של מוסף יצא (בית יוסף בשם הרשב"א). ויש אומרים דהיינו דוקא שצריך עתה להתפלל שתיהן כגון שרוצה לאכול ואסור לו לאכול עד שיתפלל מנחה אבל אם אינו צריך עתה

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק ל'חודש' שמונה עמודים ליום. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה ל'היות' בן עולם הבא. נא לפרסם ב'בתי' פנסיות וב'בתי' מד'שות. ובשמות. ויכלל החברים וידידים. לזכות את הרבים ל'היות' בן עולם הבא על ידי לימוד "ה'קבה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים יב לחודש – עמוד ד זוכה לבנים צדיקים!

להתפלל מנחה יכול להקדים של מוסף. הגה: ומיהו אם הגיע מנחה קטנה יתפלל מנחה תחלה (הר"י והרא"ש בשם ירושלמי). ויש מי שהורה שאין עושים כן בצבור להקדים תפלת מנחה לתפלת מוסף כדי שלא יטעו:

ה. בשבת ויום טוב אין אומרים ברכו אחר קדיש בתרא (ועיין לעיל סימן קל"ג):

סימן רפ"ז – ניהום אבלים וביקור חולים בשבת, ובו סעיף אחד

א. יכולים לנהם אבלים בשבת וכן יכולים לבקר את החולה ולא יאמר לו כדרך שאומר לו בחול אלא אומר לו שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבוא ורחמיו מרובים ושבתו בשלום. הגה: ויש אומרים דאין צריך לומר ורחמיו מרובים וכו' וכן נהגו (רמב"ם פרק כ"ד):

סימן רפ"ח – דין תענית ודין תענית חלום בשבת, ובו י' סעיפים

א. אסור להתענות בשבת עד ו' שעות. הגה: ואפילו לומר ומתפלל אסור (מרדכי פרק קמא דשבת):

ב. יש אומרים שאדם שמזיק לו האכילה דאז עונג הוא לו שלא לאכול לא יאכל. הגה: וכן מי שיש לו עונג אם יבכה כדי שילך הצער מלבו מותר לבכות בשבת (אגור בשם שבולי לקט):

ג. אדם המתענה בכל יום ואכילה בשבת צער הוא לו מפני שינוי וסת (פירוש דבר קבוע) יש אומרים שראו כמה חסידים ואנשי מעשה שהתענו בשבת מטעם זה וכן אמרו שכך היה עושה הרב ר' יהודה החסיד ז"ל:

ד. מותר להתענות בו תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו וצריך להתענות ביום ראשון כדי שיתכפר לו מה שביטל עונג שבת ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות ב' ימים רצופים לא יתענה ביום ראשון ויתענה אחר כך. הגה: וכל שכן אם היה ביום ראשון חנוכה או ראש חודש או פורים או יום טוב אפילו יום טוב שני של גלויות שאין להתענות עד אחר כך ויש אומרים מי שישן שינת צהרים וחלם לו חלום רע יתענה מחצי היום עד חצי הלילה ואז יבדיל וביום הראשון יתענה כאלו התענה כל יום השבת (מ"ב):

ה. יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום שראהו תלת זימני ויש אומרים שבזמן הזה אין להתענות

תענית חלום בשבת שאין אנו בקיאים בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע והעולם אומרים שנמצא בספרים קדמונים שעל שלשה חלומות מתענים בשבת ואלו הן הרואה ספר תורה שנשרף או יום הכיפורים בשעת נעילה או קורות ביתו או שינוי שנפלו ויש אומרים הרואה יום הכיפורים אפילו שלא בשעת נעילה ויש אומרים הרואה שקורא בתורה ויש אומרים הרואה שנושא אשה והא דרואה שינוי שנפלו דוקא שינוי אבל הרואה לחייו שנשרו חלום טוב הוא דמתו היועצים עליו רעה ונראה לי שהחלומות שאמרו בפרק הרואה שהם רעים גם עליהם מתענין בשבת:

ו. המתענה בשבת אומר עננו אחר סיום תפלתו בלא חתימה וכוללו באלהי נצור. הגה: ויאמר אחר תפלתו רבון העולמים גלוי וכו' כמו בחול (אור זרוע הלכות תענית):

ז. אם הקדימה לאכול הוא עונג לו כגון שנתעכלה סעודת הלילה יקדים ואם האיחור עונג לו כגון שעדיין לא נתעכל יאחר. הגה: וכן מי שיש לו סעודות כל יום כמו בשבת ישנה בשבת להקדים או לאחר (גמרא פרק כ"ב וטור):

ח. אין מתענין על שום צרה מהצרות כלל:

ט. אין צועקים ולא מתריעין בו על שום צרה חוץ מצרת המזונות שצועקים עליה בפה בשבת ולא בשופר וכן עיר שהקיפוה אנסין או נהר וספינה המטרופת בים ואפילו על יחיד הנרדף מפני אנסין או לסטים או רוח רעה זועקין ומתחננין בתפלות בשבת אבל אין תוקעין אלא אם כן תוקעין לקבץ העם לעזור לאחייהם ולהצילם (ועיין לקמן סימן תקע"ו סעיף י"ג):

י. נרדף מפני רוח רעה שאמרו לאו דוקא שהוא הדין לכל חולה שיש בו סכנה היו זועקים ומתחננין וכן נהגו לומר מצללים בשבת על חולים המסוכנים סכנת היום. הגה: וכן מותר לברך החולה המסוכן בו ביום (ליקוטי מהר"י ברי"ן ובית יוסף בשם הר"ן פרק ג' דתענית):

סימן רפ"ט – סדר סעודת שחרית של שבת, ובו ב' סעיפים

א. יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה ויברך על היין בורא פרי הגפן והוא נקרא

קידושא רבא ואחר כך יטול ידיו (ועיין לעיל סימן רע"א סעיף י"ב בהג"ה) ויבצע על לחם משנה כמו בלילה ויסעוד וגם זה הקידוש צריך שיהיה במקום סעודה ושלא יטעום קודם לו כלום כמו בקידוש הלילה ומיהו לשתות מים בבוקר קודם תפלה מותר מפני שעדיין לא חל עליו חובת קידוש. הגה: ועיין לעיל כל דיני קידוש סימן רע"א ע"ב רע"ג:

ב. במקום שאין יין מצוי הוי שכר ושאר משקין חוץ מן המים חמר מדינה ומקדשין עליו ואם אין לו שכר ושאר משקין אוכל בלא קידוש:

סימן ר"צ – בשבת ישלים מאה ברכות בפירות, ובו ב' סעיפים

א. ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מנין מאה ברכות. הגה: ואם רגיל בשנית צהרים אל יבטלנו כי עונג הוא לו (טור):

ב. אחר סעודת שחרית קובעים מדרש לקרות בנביאים ולדרוש בדברי אגדה ואסור לקבוע סעודה באותה שעה. הגה: ופועלים ובעלי בתים שאינן עוסקים בתורה כל ימי השבוע יעסקו יותר בתורה בשבת מתלמידי חכמים העוסקים בתורה כל ימי השבוע והתלמידי חכמים ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת דהרי הם מתענגים בלימודם כל ימי השבוע (בית יוסף סימן רפ"ח בשם ירושלמי):

סימן רצ"א – דין שלש סעודות, ובו ו' סעיפים

א. יהא זהיר מאד לקיים סעודה שלישית ואף אם הוא שבע יכול לקיים אותה בכביצה ואם אי אפשר לו כלל לאכול אינו חייב לצער את עצמו והחכם עיניו בראשו שלא ימלא בטנו בסעודת הבוקר כדי ליתן מקום לסעודה שלישית. הגה: ומי שלא אכל בליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת (הרא"ש פרק ערבי פסחים):

ב. זמנה משיגיע זמן המנחה דהיינו משש שעות ומחצה ולמעלה ואם עשאה קודם לכן לא קיים מצות סעודה שלישית. הגה: יש אומרים דאסור לשתות מים בין מנחה למערב בשבת דאז חוזרות הנשמות לגיהנם ועל כן אין לאכול סעודה שלישית בין מנחה למערב אלא יאכל אותה קודם מנחה (תוספות והרא"ש ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דיותר טוב להתפלל מנחה תחלה (רמב"ם וטור והגהות מרדכי והגהות מיימוני פרק ל')

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוך אורח חיים מחולק ל'כלל' תחודש. שמונה עמודים י"ז. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדוש. וינקה ל'היות' בן עולם הבא. נא לפרקם ב'פתי' פנסיות וב'פתי' מדרשות. ובשמות. ו'כלל' החברים ו'נדיים. ל'פחות' את הרבים ל'היות' בן עולם הבא על ידי לימוד 'ה'ה' ככל יום. שהוא 'תורה' ל'שמה'! וכל המזכה את הרבים יב לחודש – עמוד ה זוכה ל'פנים צדיקים!

ואגור) וכן נוהגים לכתחלה בכל מדינות אלו ומכל מקום אין לשתות מים מן הנהרות אבל בבית שרי וכל שכן שאר משקין דשרי (הגהות מיימוני פרק ל') ויש אומרים דאין אסור אלא תוך י"ב חודש על אביו ואמו (אגודה ומרדכי פרק ערבי פסחים) ויש אומרים דאסור זה של שתיית מים אינו רק בערב שבת (תוספות והרא"ש ומרדכי בשם ר' משולם והגהות מיימוני):

ג. אם נמשכה סעודת הבוקר עד שהגיע זמן המנחה יפסיק הסעודה ויברך ברכת המזון ויטול ידיו ויברך ברכת המוציא ויסעוד ונכון הדבר שאם לא היה עושה כן מאחר שנמשכה סעודת הבוקר עד אותה שעה לא היה יכול לאכול אחר כך אלא אכילה גסה. הגה: אבל מי שיודע שאפשר לאכול אחר שיתפלל מנחה עם הצבור לא יעשה סעודה שלישית קודם מנחה מיהו אם עשאה יצא:

ד. אין צריך לקדש בסעודה שלישית אבל צריך לבצוע על שתי ככרות. הגה: ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אבודרהם ומיימוני) ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית פחות מככר אחד שלם (טור ומרדכי פרק כל כתבי) ומזה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר אחד שלם אבל יש להחמיר ליקח שנים:

ה. צריך לעשותה כפת ויש אומרים שיכול לעשותה בכל מאכל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן ויש אומרים שיכול לעשותה בדברים שמלפתים בהם הפת כבשר ודגים אבל לא בפירות ויש אומרים דאפילו בפירות יכול לעשותה וסברא ראשונה עיקר שצריך לעשותה כפת אלא אם כן הוא שבע ביותר. הגה: או במקום שאי אפשר לו לאכול פת כגון בערב פסח שחל להיות בשבת שאסור לו לאכול פת לאחר מנחה כדלקמן בהלכות פסח (מהרי"ל הלכות פסח):

ו. נשים חייבות בסעודה שלישית:

סימן רצב – דין תפלת מנחה בשבת, ובו ב' סעיפים

א. במנחה (אומרים אשרי ובא לציון ואני תפילתי וגו') (טור) ומוציאין ספר תורה וקורין ג' אנשים י' פסוקים מפרשה הבאה ואפילו חל יום טוב להיות בשבת קורין בפרשה הבאה ולא בשל יום טוב:

ב. אומרים צדקתך ואם חל בו יום שאילו היה חול לא היו אומרים בו במנחה נפילת אפים אין אומרים צדקתך. הגה:

ונהגו שלא לקבוע מדרש בין מנחה למערב (טור) אבל אומרים פרקי אבות בקין ושיר המעלות בחורף וכל מקום לפי מנהגו:

סימן רצג – דיני ערבית במוצאי שבת, ובו ג' סעיפים

א. מאחרין תפלת ערבית כדי להוסיף מחול על הקודש:

ב. צריך ליזהר מלעשות מלאכה עד שיראו ג' כוכבים קטנים ולא יהיו מפוזרים אלא רצופים ואם הוא יום מעונן ימתין עד שיצא הספק מלבו:

ג. מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד אבל לא יברך על הנר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים. הגה: ונוהגים לומר והוא רחום וברכו באריכות נועם כדי להוסיף מחול על הקודש (אור זרוע):

סימן רצד – דיני הבדלה בתפלה, ובו ח' סעיפים

א. אומרים הבדלה בחונן הדעת ואם טעה ולא הבדיל משלים תפלתו ואינו חוזר מפני שצריך להבדיל על הכוס ואם טעם קודם שהבדיל על הכוס צריך לחזור ולהבדיל בתפלה:

ב. טעה ולא הבדיל בתפלה ואין לו כוס בלילה וסובר שאף למחר לא יהיה לו צריך לחזור ולהתפלל:

ג. תשעה באב שחל להיות באחד בשבת טעה ולא הבדיל בתפלה אין צריך לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי תשעה באב:

ד. במקום שאמרו שאינו חוזר להתפלל מיד כשסיים הברכה אין לו לחזור אף על פי שלא פתח בברכה שלאחריה:

ה. במקום שאמרו שאינו חוזר אם רצה להחמיר על עצמו אם סיים תפלתו רשאי אבל אם עדיין לא סיים תפלתו אינו רשאי לחזור:

סימן רצה – הבדלה שעושה שליה ציבור, ובו סעיף אחד

הגה: ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים רשעים לגיהנם (טור) ובזמן שאין אומרים ויהי נועם כגון שחל יום טוב בשבוע אין אומרים סדר קדושה אבל אומרים ויתן לך (כל בו):

א. מבדיל שליח ציבור כדי להוציא מי שאין לו יין. הגה: ונהגו לומר ולהזכיר אליהו הנביא במוצאי שבת להתפלל שיבא ויבשרנו הגאולה (טור):

סימן רצו – דיני הבדלה על היין, ובו ח' סעיפים

א. סדר הבדלה יין בשמים נר הבדלה וסימנך יבנה וצריך ליזהר שלא יהא הכוס פגום. הגה: ונהגו לומר קודם הבדלה שעושים בבית הנה אל ישועתי וגו' כוס ישועות אשא וגו' ליהודים היתה אורה וגו' לסימן טוב ובשעת הבדלה יתנו עיניהם בכוס ובנר ונוהגין לשפוך מכוס של יין על הארץ קודם שסיים בורא פרי הגפן כדי שלא יהיה הכוס פגום וטעם השפיקה דאמרינן כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה ועושים כן לסימן טוב בתחלת השבוע גם שופכין מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו עיניו משום חיבוב המצוה:

ב. ואין מבדילין על הפת אבל על השכר מבדילין אם הוא חמר מדינה והוא הדין לשאר משקין חוץ מן המים. הגה: וטוב יותר להבדיל על כוס פגום של יין מעל שכר (אבודרהם) ונהגו להבדיל במוצאי פסח על שכר ולא על יין משום דחביב עליו. וביום טוב שחל להיות במוצאי שבת שיש בו קידוש שהוא נאמר על הפת יש אומרים שאגב הקידוש מבדילין גם כן עליו ויש אומרים שיותר טוב לומר הקידוש והבדלה שניהם על השכר. (הגה: והסברא ראשונה עיקר):

ג. אם אין לו יין ולא שכר ושאר משקין יש אומרים שמותר לו לאכול ויש אומרים שאם מצפה שיהיה לו למחר לא יאכל עד למחר שיבדיל ואם אין לו אלא כוס אחד ואינו מצפה שיהיה לו למחר מוטב שיאכל קודם שיבדיל ויברך עליו ברכת המזון ואחר כך יבדיל עליו ממה שיברך ברכת המזון בלא כוס לדברי האומרים דברכת המזון טעונה כוס ולדברי האומרים דאינה טעונה כוס לא יאכל עד שיבדיל ומיירי שכוס זה לא היה בו אלא רביעית בצמצום וכבר היה מזוג כדינו שאם היה משים בו מים יותר לא היה ראוי לשתיה שאם לא כן לדברי הכל מבדיל תחלה ושותה ממנו מעט ומוסיף עליו להשלימו לרביעית ומברך עליו ברכת המזון:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לק"ל תחודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמות. ויקבל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "התקנה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים יב לחודש – עמוד 1

ד. מי שאין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהבדלה יקנה להבדלה משום דקידוש אפשר בפת:

ה. אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנוכה ויין להבדלה נר חנוכה קודם:

ו. אומר הבדלה מיושב. הגה: ויש אומרים מעומד (אגודה וכל בו ואגור) וכן נוהגין במדינות אלו ואוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ושוב נוטל ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו:

ז. אפילו שמעו כל בני הבית הבדלה בבית הכנסת אם נתכוונו שלא לצאת מבדילים בבית:

ח. נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש ויש מי שחולק. הגה: על כן לא יבדילו לעצמן רק ישמעו הבדלה מן האנשים:

סימן רצז – דיני בשמים להבדלה, ובו ה' סעיפים

א. מברך על הבשמים אם יש לו ואם אין לו אין צריך לחזור אחריהם:

ב. אין מברכין על בשמים של בית הכסא ולא על של מתים (ודוקא) הנתונים למעלה ממטתו של מת ולא על בשמים שבמסיכות עובדי כוכבים דסתם מסיכתן לעבודת כוכבים. הגה: ואם בירך על בשמים אלו לא יצא וצריך לחזור ולברך על אחרים (בית יוסף בשם אורחות חיים):

ג. שקים מלאים בשמים שמשמים האיני יהודי תוך קנקני היין אף על פי שמותר להריח בהם אין מבדילין עליהם:

ד. נהגו לברך על ההדס כל היכא דאפשר. הגה: ויש אומרים דאין לברך על הדס היבש דאינו מריח רק על שאר בשמים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג) וכן נהגו במדינות אלו. ונראה לי דיש להניח גם הדס עם הבשמים דאז עושיין ככולי עלמא:

ה. מי שאינו מריח אינו מברך על הבשמים אלא אם כן נתכוין להוציא בני ביתו הקטנים שהגיעו לחינוך או להוציא מי שאינו יודע:

סימן רצח – דיני נר הבדלה, ובו ט"ו סעיפים

א. מברך על הנר בורא מאורי האש אם יש לו ואינו צריך לחזור אחריו והני מילי במוצאי שבת אבל במוצאי יום הכיפורים יש אומרים שמחזור אחריו. הגה: מי שאין

לו כוס להבדיל כשרואה האש מברך עליו וכן הבשמים (טור):

ב. מצוה מן המוכרח לברך על אבוקה ויש מי שאומר שאם אין לו אבוקה צריך להדליק נר אחר לצורך הבדלה חוץ מהנר המיוחד להאיר בבית. הגה: ונר שיש לו שתי פתילות מיקרי אבוקה (אגודה):

ג. נוהגים להסתכל בכפות הידים ובצפרנים. הגה: ויש לראות בצפרני יד ימין ולאחוז הכוס ביד שמאל ויש לכפוף האצבעות לתוך היד שאז רואה בצפרנים עם הכפות בבת אחת ולא יראה פני האצבעות שבפנים (זוהר פרשת בראשית ובפרשת ויקהל):

ד. אין מברכין על הנר עד שיאותו לאורו דהיינו שיהיה סמוך לו בכדי שיוכל להכיר בין מטבע מדינה זו למטבע מדינה אחרת:

ה. אין מברכין על הנר שלא שבת ממלאכת עבירה לאפוקי אור שהודלק לחיה ולחולה שכיון שלא הודלק לעבירה מברכין עליו אבל אם הדליקו אינו יהודי בשבת כיון שאם היה מדליקו ישראל היה עובר לא שבת ממלאכת עבירה מיקרי ואין מברכין על אור של עבודת גלולים (טור):

ו. אינו יהודי שהדליק במוצאי שבת מישראל או ישראל מאינו יהודי מברכין עליו אבל אינו יהודי שהדליק מאינו יהודי אין מברכין עליו ובמוצאי יום הכיפורים אין מברכין על נר שהדליק ישראל מאינו יהודי (ועיין לקמן סימן תרכ"ד סעיף ה'):

ז. היה הולך חוץ לדרך וראה אור אם רובן אינם יהודים אין מברכין עליו ואם רובן ישראל או אפילו מחצה על מחצה מברכין עליו:

ח. אור היוצא מהעצים ומהאבנים מברכין עליו אבל במוצאי יום הכיפורים אין מברכין עליו:

ט. גחלים הובערת כל כך שאילו מכניס קיסם ביניהם הוא נדלק מברכין עליהם והוא שעשויים להאיר:

י. אור של כבשן בתחלת שרפת הלבנים אין מברכין עליו שאז אינו עשוי להאיר ואחר שנשרפו אז עשוי להאיר ומברכין עליו:

יא. נר בית הכנסת אם יש שם אדם חשוב מברכין עליו ואם לאו אין מברכין עליו ויש אומרים בהיפך ואם יש שמש

שאוכל שם מברכין עליו והוא שלא תהא לבנה זורחת שם:

יב. אין מברכין על נר של מתים שאינו עשוי להאיר הילכך מת שהיו מוליכין לפניו נר אילו הוציאוהו ביום והוציאוהו בלילה בנר אין מברכין עליו:

יג. סומא אינו מברך:

יד. היו יושבים בבית המדרש והביאו להם אור אחד מברך לכולם:

טו. נר בתוך חיקו או בתוך פנס (פירוש כלי שנותן בו הנר שלא תכבה) או בתוך אספקלריא רואה את השלהבת ואינו משתמש לאורה משתמש לאורה ומשתמש עליה עד שיהא רואה את השלהבת ומשתמש לאורה:

סימן רצט – שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל, ובו י' סעיפים

א. אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין חוץ ממים משתחשך עד שיבדיל אבל אם היה יושב ואוכל מבעוד יום וחשכה לו אין צריך להפסיק (אפילו משתיה) (בית יוסף). ואם היה יושב ושותה וחשכה לו צריך להפסיק ויש אומרים דהני מילי בספק חשיכה אבל בודאי חשיכה אפילו היה יושב ואוכל פורס מפה ומבדיל וגומר סעודתו. הגה: והמנהג פשוט כסברא הראשונה:

ב. היו שותים ואמרו בואו ונבדיל אם רצו לחזור ולשתות קודם הבדלה אינם צריכים לחזור ולברך ויש מי שחולק בדבר:

ג. כשמפסיק להבדיל אין צריך לברך בורא פרי הגפן על כוס של הבדלה ויש אומרים שצריך:

ד. כשהיה אוכל וחשכה שאמרנו שאין צריך להפסיק גומר סעודתו ומברך ברכת המזון על הכוס ואחר כך מבדיל עליו ואם יש לו שני כוסות מברך ברכת המזון על אחד ומבדיל על אחר:

ה. טעה ואכל קודם שהבדיל יכול להבדיל אחר כך:

ו. שכח ולא הבדיל במוצאי שבת מבדיל עד סוף יום ג' ויש אומרים שאינו מבדיל אלא כל יום ראשון ולא יותר ודוקא בורא פרי הגפן והמבדיל בין קודש לחול אבל על הנר ובשמים אינו מברך אלא

הנה מוכבא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לפרקי החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדעיות. ובשמחות. ויזכה לתקנים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "התורה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים יב לחודש – עמוד ז' זוכה לבנים צדיקים!

אם אפשר לו בפחות (אור זרוע והגהות אשירי פרק מי שהוציאנהו):

ב. בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם מותר וכן לראות כל דבר שמתענגים בו (וכן מותר לטייל, בית יוסף):

ג. היה הולך והגיע לאמת המים יכול לדלגו ולקפוץ עליה אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקור שניה ומוטב שידלג ממה שיקיפנה מפני שמרבה בהלך ואסור לעבור בה שלא יבא לידי סחיטה:

ד. היה הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו או פני מי שגדול ממנו בחכמה יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה (ועיין לקמן סימן תרי"ג סעיף ה' ובסעיף ח' בהג"ה) ואסור לעבור בסנדלו דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי אבל במנעלו מותר:

ה. ההולך לדבר מצוה מותר לעבור במים אף בחזרה כדי שלא תהא מכשילו לעתיד לבוא:

ו. ההולך לשמור פירותיו מותר לו לעבור במים בהליכה אבל לא בחזרה:

שעדיין לא הבדיל על הכוס ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר המבדיל (בין הקודש ובין החול) בלא ברכה ועושה מלאכה. הגה: וכן נשים שאינן מבדילין בתפלה יש ללמדן שיאמרו המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשו מלאכה (כל בו) ויש אומרים דכל זה במלאכה גמורה כגון כותב ואורג אבל הדלקת הנר בעלמא או הוצאה מרשות לרשות אין צריך לזה (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק י"ט) ומזה נתפשט המנהג להקל שמדליקים נרות מיד שאמרו הקהל ברכו אבל העיקר כסברא ראשונה ויש אומרים לדלות מים בכל מוצאי שבת כי בארה של מרים סובב כל מוצאי שבת כל הבארות ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתראפ מכל תחלואיו (כל בו) ולא ראיתי למנהג זה ועיין לעיל סימן רס"ג מי שמוסיף מחול על הקודש אם מותר לומר לאחר שהבדיל לעשות לו מלאכה:

סימן ש – שיסדר שולחנו במוצאי שבת, ובו סעיף אחד

א. לעולם יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת אפילו אינו צריך אלא לכזית:

סימן שא – באיזה כלים מותר לציאת בשבת ואיזה מהם אסורים, ובו נ"א סעיפים

א. אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא לדבר מצוה כגון לבית הכנסת או כיוצא בו. הגה: ואסור לפסוע יותר מאמה בפסיעה אחת

במוצאי שבת ויש מי שאומר דהא דקיימא לן טעם מבדיל הני מזלי היכא דהבדיל בליל מוצאי שבת אבל אם לא הבדיל בלילה כיון שטעם שוב אינו מבדיל. הגה: והעיקר כסברא הראשונה ומי שמתענה ג' ימים וג' לילות ישמע הבדלה מאחרים ואם אין אחרים אצלו יכול להבדיל בשבת מבעוד יום ולשתות ולקבל אחר כך התענית עליו (תרומת הדרשן סימן קנ"ט):

ז. המבדיל על היין על שולחנו אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו פוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו ויש אומרים דלא פטר אלא אם כן נטל ידיו קודם שהבדיל. הגה: ואם הבדיל תחלה צריך לברך אחריו ברכה מעין ג' (תוספות ומרדכי פרק כיצד מברכין):

ח. כשפוטר היין שבתוך המזון שאין צריך לברך עליו גם אין צריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה ואם אין לו אלא כוס אחד וסבור שביאו לו יין יותר והבדיל על אותו כוס ואחר כך לא הביאו לו יותר ובירך ברכת המזון בלא כוס יש מי שאומר שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה:

ט. אם רוצה לסעוד תיכף להבדלה צריך ליזהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה ואם הביא פורס עליו מפה ומכסנה לפי שהוא מוקדם בפסוק וצריך להקדימו אם לא יכסנו:

י. אסור לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל ואם הבדיל בתפלה מותר אף על פי

ה"בית יוסף" זכה מן השמים שיתפשט ספרו בכל העולם כולו!

כאשר יצא לאור הספר "בית יוסף", גזר הרב הגדול מהריב"ל גזירה, שלא ילמדו בו תלמידיו מפני שממעט הבקיאיות. וכך הי' סדר לימודו, תלמידיו היו לומדים לפניו ספר הטורים, והוא הי' אומר להם מקור נפתח לכל דין מהש"ס, לא אירע שנעלם מהרב מהריב"ל שום מקור דין ברוב בקיאיותו, אך אחר שגזר הגזירה קרה יום אחד, שלמדו דין והרב לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש, כל בקיאיותו נסתלקה ממנו כלא היתה, טרח וחפש חיפוש אחר חיפוש, פשפש ולא מצא. הודה הרב מהריב"ל: נראה שמן השמים רוצים שספר "בית יוסף" יתפשט בעולם, לכו חזו, הלכו וחפשו ב"בית יוסף" ומצאו איה מקור הדין בש"ס, הלך והתיר להם הגזירה. מפני שראה שהסוגיה היתה ידועה לו, אך נסתרה מבינתו, והסיק כי מן השמים זכו לו למרן ה"בית יוסף" שיתפשט ספרו בכל העולם כולו.

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחזק ל"ב החודש. שמונה עמודים ליום. כן יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדוש. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. ולכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הש"ס" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים יב לחודש – עמוד ה זוכה לבנים צדיקים!

